

civică" (Mihaela). Întrebați dacă cred în necesitatea actorului cult, Emil Coșeru afirmă prompt „Neapărat”, iar Costică Popa nuantează: „Actorul are o inteligență specifică lui, poate fi incult, însă dacă are inteligență scenică este salvat”. Am reținut și termenul „actor de regizor”, cum se declară Cornelia Gheorghiu și Petru Ciubotaru – „Am nevoie de un control exterior în care să cred și care să creadă în mine”, zice dânsul, „În mâinile unui regizor bun am devenit, însă, de fiecare dată aluat”, adaugă actrița. „Dar celor mai puțini buni li se cuvine – menționează fără echivoc Mihaela – o recalificare, le-ar trebui interzisă practica. Torturarea actorului prin incompetență ar trebui interzisă printr-o lege specială”. Absentând o vreme din teatru, Cornelia Gheorghiu a urmărit totuși niște spectacole și a rămas cu impresia că „lipsește regizorul cu R mare”, iar Florin Mircea sesizează că au apărut „adepti ai conjuncturalității” și că „În ciuda unor vârfuri, care sunt tot cele de-atunci, cred că avem de-a face cu o involuție a regizorilor, a artei regiei în general”, ceea ce e exagerat. Ca și alții, Sergiu Tudose deplânge absența Cătălinei Buzoianu la Iași de mai mulți ani – „Îmi dau lacrimile numai când îmi amintesc cum ne fermecau descrierile Cătălinei”. Liviu Manoliu e dezolat – „regizorii teatrului nu prea mă joacă” și își pune nădejdea în managerul Hadji-Culea și prezența lui Silviu Purcărete la realizarea unui spectacol (*Uriășii munților* de Pirandello). În prefața volumului, cunoscutul cronicar local Ștefan Oprea se arată uimit să afle că la Iași nu mai există critică... „Am aflat cu surprindere că nici eu și nici alți confrăți ai mei nu mai scriem, că nu mai avem pagină în ziare”. Posibil în unele ziare locale, dar în altele și în reviste (*Teatrul azi*, *Convorbiri literare*, *Scena Ro*) sunt prezenți Ștefan Oprea, Oltița Cântec, Constantin Paiu, cred că și Sorina Bălănescu.

Mai multe voci îl consideră pe profesorul Ilie Grămadă ca fiind cel mai bun director în perioada evocată: cu inițiative în atragerea unor absolvenți pentru scena ieșeană, primesc aprecieri și actorul Teofil Vâlcu și scriitorul Mircea Radu Iacoban, care au condus o vreme destinele instituției.

Alerte, variate, dialogurile domnului Ciobotari cu o parte din actorii ieșeni conturează, într-adevăr, o istorie vie, sinceră și autentică a teatrului, cu detalii și idei prețioase, fără didacticism. Se parcurg cu interes, ca un roman din fascicule subiective, care, deși închegat din asemenea unghiuri personale diverse, redă cu personalitate obiectivă o pagină de reală existență artistică. E meritul lui Călin Ciobotari de a fi inițiat acest soi de investigație, cu competența teatrologului – și aflu din context și a dramaturgului –, care se înscrie, cum zice tot domnul Ștefan Oprea, „cu voce proprie, în acest peisaj cu flori și spini”.

Carmen MIHALACHE

„Fiind băiet,
redacții bucurăse de a treierem...”

Ce-mi place mie la jurnale este că le pot citi alandala. Deschid la întâmplare cartea și mă opresc la pasajele care-mi fac cel mai tare cu ochiul, stârnindu-mi curiozitatea. Mai ales când mă apucă stenahoria, lectura unor pagini de jurnal, scrise cu sprinteneală, cu simț ludic, e una cu efecte salvatoare. O astfel de plăcută petrecere a timpului am avut cu *Jurnal teatral – 4* (apărut la Editura Opera Magna, Editura Pim, Iași, 2009), semnat de Bogdan Ulmu, autor care se simte foarte în largul lui în acest gen de scriere, din moment ce a ajuns la numărul de volume amintit deja. Îl încurajează să-și publice filele de jurnal și spusele lui Cioran, potrivit cărora adevărul unui creator trebuie căutat mai curând în scrisori, decât în operă, care-i un „accident”, *evenimentele* reale fiind epistolele, mărturisirile. Fire colocvială prin excelență, Bogdan Ulmu, fin *gourmet*, iubitor de taifasuri cu prietenii, bine împănate de vorbe de duh, afirmă că s-ar simți cumva sărac și incomplet fără această formă de comunicare cu semenii, materializată în pagini

de jurnal. Așa că s-a pus temeinic pe treabă și a scos la iveală al patrulea op (dedicat prietenilor Mircea M. Ionescu și Florin Faifer) de notații despre oameni de teatru, spectacole, festivaluri, întâmplări din lumea scenei, cărți, filme, televiziune, călătorii, cazuri diverse, ciudățenii. În fine, nimic din ceea ce înseamnă *les choses de la vie* nu-i rămâne străin unui autor la care e vizibilă bucuria de a gândi, de a formula observații foarte personale, surprinzătoare, cel mai adesea, despre o sumedenie de teme, subiecte, aspecte asupra cărora se apleacă. Bogdan Ulmu este om de bibliotecă, în primul rând, înconjurat de cărți și copleșit de fișe, e profesor universitar de la o vârstă încă tânără, dar l-a ferit sfântul de pedanterie științifică și morgă academică, dându-i, în schimb, cu umor și jovialitate. Elemente care-i condimentează la modul cel mai agreabil stilul direct, spontan, liber. Jurnalul său e ca un *jam session*, că nu degeaba unul dintre filmele favorite, după cum mărturisește, e chiar *All that jazz*. Dar și atunci când improvizează jucăuș, în spumoase volute, clipind ghiduș, complice spre cititor, fondul rămâne unul grav. Așa cum am mai spus-o cândva, Bogdan Ulmu este un ludic serios, care caută, dincolo de perisabil, de coaja lucrurilor, miezul, sensul ascuns celor prea grăbiți. De care e plină lumea de azi. Astfel că nu arareori dai peste câte un pasaj din jurnal în care-i beștelește și-i trimite la carte pe noii *calibani*, amendând gogomăniile susținute de diverși ipochimeni sau de exaltate care habar n-au ce-i aia documentare profesională, dar „palpează absolutul”. Analfabetismul din mass-media, aculturalizarea generală, fenomenul manelizării îi provoacă vertij diaristului. Umoristul se trezește în situația de *râs în stop-cadru*, notând cu amărăciune: „Trăim într-o lume în care statutul de intelectual te complexează. Și ți-e jenă să deschizi gura, atunci când nu ești printre alții nefericiți de teapa ta...” (*just, corect*, spun și eu, împrumutând exclamațiile autorului, presărate după unele hazoase comentarii)

Știind, în plus, că mai ales în lumea teatrului nu prea dai de fericire, Bogdan Ulmu scrie, parcă în compensație, foarte cald despre confrăți, trasând niște admirabile portrete în mișcare. Sunt multe nume la care se referă, de actori, regizori, critici, pentru a vorbi, în bun cunoscător și fin analist, despre creațiile scenice sau cărțile lor. Unul dintre cele mai atașante portrete este cel schițat Elisabetei Pop, alintată de toți Vetuța, care a devenit prolifică după pensionare, scoțând cărți în care se vede cunoașterea teatrului din interior, din culise, pasiunea pentru documente și dragostea enormă pentru teatru și slujitorii săi. Pasiuni comune, de altminteri, amândurora, Bogdan Ulmu recunoscându-se un împătimit de documente. „Fiind băiet, redacții bucureștene cutreieram, și poze multe, când găseam, furam!” zice chisnovaticul diarist.

Noul său volum mai cuprinde pagini interesante despre viața universitară, cu referire la teze de doctorat valoroase prin noutatea punctelor de vedere, un microeseu Cehov, foarte incitant, un altul despre tâlcurile păpușeriei, artă de care a fost cucerit necondiționat. Cum genul jurnalului este atotîncăpător, autorul a profitat de asta și a pus în paginile cărții cât mai multe lucruri, mărturisiri de creație, cu trimitere la spectacolele sale din teatrele de păpuși, reflecții privind relația cu publicul, dar și îndoieli, neliniști, teama de eșec, mărturisirea unei stări de oboseală etc. Peste tot și toate plutește însă dragostea de teatru. Rămasă intactă de pe vremea când avea 13–14 ani și de când a descoperit, într-o zi de noiembrie a anului 1964, revista *Teatrul*, „care-i avea pe copertă pe Mela Ursu și Gh. Mottoi...”, atunci deschizându-se în el dorința de a se dedica teatrului. Sentimental domnul Ulmu nu prea le are cu chestiile *cool*, dar cel puțin ce spune el sună sincer, adevărat.

